

De lol van het vertalen van literaire non-fictie

Wat is er eigenlijk zo leuk aan het vertalen van literaire non-fictie? Het is immers slecht betaald werk, waarbij je soms lange uren moet maken om een deadline te halen en je loopt ook nog het gevaar dat je RSI en vierkante ogen krijgt.

Natuurlijk heb je met het eindresultaat in handen de voldoening dat je een mooi stuk werk hebt afgerond. En af en toe, als de brontekst een beetje te pruimen is, kom je bij het vertalen zelf in een 'flow' terecht en kunnen je typende vingers de volzinnen nauwelijks bijhouden. Ook is het heel bevredigend als je na lang zoeken een oplossing hebt gevonden voor een stukje tekst waar je aanvankelijk geen touw aan vast kon knopen.

Naast deze intrinsieke genoegens van het vertalen geniet ik er zelf heimelijk ook altijd van dat ik de eerste ben die de Nederlandse vertaling van een boek leest. Dat gebeurt meestal pas in de eindfase. Eerst lees ik de Engelse tekst, terwijl ik meteen een ruwe vertaling intyp en intussen de typefouten herstel, wat het vasthouden van de rode draad niet bevordert. Dan komt het puzzelen op de vierkante centimeter van de tweede ronde. Zin voor zin, woord voor woord komt de tekst langs; ik zoek citaten op, blader heen en weer om de consistentie na te gaan en verplaats stukken zin tot ik een lopend geheel krijg dat niet meer overkomt als 'vertaald Engels'.

En dan is het zo ver. De worsteling met de tekst is achter de rug en ik kan het boek eindelijk echt lezen - in de Nederlandse vertaling. Soms stok ik ergens en val ik terug in de tekst; dan moet ik nog wat schaven. Maar pas in dat stadium lees ik het boek als het betoog waar boeken in mijn genre meestal op neerkomen. De vertaling is voor mij geslaagd als ik al lezend in discussie wil gaan met de auteur: 'Ja, dat zeg je nu wel, maar daar valt wel iets op af te dingen,' of 'hé, zo heb ik er nog nooit tegenaan gekeken.' De tekst zelf is dan eigenlijk verdwenen en geen obstakel voor de 'boodschap'. Deze vertaalopvatting is bij literaire fictie waarschijnlijk moeilijk te handhaven, want daar zijn de eigenheid en de stijl van de auteur veel belangrijker.